

Kriitikute julge järelkasvu jälgi ajades

2010. aasta noorte kriitikakonkursi ülevaade

GERHARD LOCK
muusikateadlane

Muusikakriitika on valdkond, mis vajab senisest palju rohkem tähelepanu, sest erinevalt populaarsematest muusikazhanritest on klassikaline ja nüüdismuusika ning nende kriitika viimastel aastatel päevakajalises trükimeedias jäänud aina rohkem tagaplaanile. Muusikakriitikat peaks avama laiemale lugejaskonnale, kuid ometi ei tohiks muusikakriitika piirduda muusikute tegevuse reklaamimisega või muutuda muusikatööstuse majanduslikule edule suunatud valdkonnaks, kus tegelikult räägitakse vaid kõigest muust, mitte aga muusikast endast. Prestiizsusel, käibetõdedel ja kujundatud imagotel baseeruv (muusika) maailm, mis sageli on kujundatud just meedia poolt, vajab sõltumatuid, kriitilise mõtlemise ja terava kõrvaga noori kirjutajaid, kelle kriitika oleks aus ja argumenteeritud.

Muusika, mis kõlab siin ja praegu ja mis saadab tänapäeval enamiku noorte igapäevast elu kaasaskantavate digitaalmängijate vahendusel, on üks sobivamaid lähtepunkte arvustamiseks. Kuid see võib olla ka midagi, mida noored alles avastavad ning mille juurde tasuks neid juhatada, et avardada nende maailmavaadet. Nüüdismuusika on väga lai mõiste, mitte üksnes siin ja praegu sündiv kunst, ning ei piirdu pelgalt akadeemilise nüüdismuusika määratlusega, mis on praeguseks juba sajandivanune. Nüüdismuusika võib hõlmata kõiki stiile ja žanreid alternatiivelektronikast džässini ja erinevate folk-, rock-, pop- ja maailmamuusika suundadeni. Erilist tähelepanu aga tuleks pöörata multimeediale, st interdistsiplinaarsetele kunstidele, *performance*-ite ja erinevaid kunste sünteesivatele sündmustele, mis ületavad žanrite piire, hägustavad neid või loovad uusi žanreid.

Viimane iseenesest ei olegi nii rabavalt enenuulmatu ja -nägematu, sest ajalugu kordub: viiskümmend aastat tagasi toimusid Põhja-Ameerikas (sh John Cage ja New Yorgi koolkond) ning sada aastat tagasi Kesk-Euroopas (sh Arnold Schönberg) sarnased arengud. Erinevad on vaid meie muutunud tehnilised vahendid ja teadlikkus minevikus toimunud.

Sel aastal leidis aset esimene konkurss "Noorte kriitikute luubi all", mille eesmärk oli viia noori lähemale nüüdismuusikale ja julgustada neid oma mõtteid kirjalikult väljendama kas vormistulike piiranguteta blogi kategoorias või rangemate kriteeriumidega poolprofessionaalsel tasandil. Konkurss viidi läbi kolme veebilehe, Eesti Muusikaarvustaja <http://muusikaarvustaja.blogspot.com>, "Jazzkaare" veebiajakirja www.jazzkaar.ee ja Tallinna Keskraamatukogu muusikaosakonna veebipäeviku www.keskraamatukogu.ee/muusika/blog koostöös. Osa võistlustöid on samadel saitidel juba ka avaldatud. Kokku loeti konkursi reeglite vastavaks 33 tööd 30 autorilt, neist poolprofessionaalsele tasandile kvalifitseerus 16 ja blogitasandile 17 kirjutist. Kriitikakonkursi mõlemale tasandile laekunud töödest enamik hõlmas muusikat, üks kirjutis puudutas kujutatavat kunsti ja kaks kirjutist tantsu teemat.

Blogitasandi nooremas kategoorias tuli ette, et ühe sündmuse kohta laekus mitu arvustust, mistõttu oli võimalik võrrelda erinevate autorite vaatenurki, hinnangulisi ja kirjelduslikke erinevusi või kokkulangevusi. Enamik arvustajaid olid tähelepanelikud kuulajad, kirjeldades nii publiku reaktsiooni kui ka laval toimuvat sisulistest detailidest tehnilisteni. Põnevamate arvustustest õhkus meeolukust ning avatud ja

ausat hinnangut, (mis enamasti jäi aga põhjendamata); mõnel juhul võis täheldada ka autori hoiakute muutumist kontserdikulastuse tulemusena: skeptilisest eelarvamusest sai hoopis meeldiv kogemus. Muu hulgas kritiseeriti kontserdipaiku ja enamasti oldi julged kuulutat varem kogetuga võrdlema. Siirus ja vahetu elamuse kirjeldus oli noorema vanuserühma puhul aga märk sellest, et noori tuleks kontsertidele viia ja lasta neil kirjutada, mis neid paelus ja mis pakkus neile avastusi. Ka blogitasandi vanemas rühmas oli huvitavaid ja eelkõige fantaasiarikkaid tekste, mida autasustati eri- ja ergutuspreemiatega.

Teisele, poolprofessionaalsele tasandile laekunud tekstid keskendusid peamiselt "Jazzkaare" kontsertidele. Vanemate kategooria võitis andekas kirjutaja Hanna Varkki, kes osales konkursil kahe tekstiga. Peale esikolmiku auhindade jagati välja ka kaks eriauhinda: Katre Koidule "Jazzkaare" raames tehtud intervjuu eest ning mitmekülgele Maivi KärGINENILE kunsti- ja tantsuteemaliste artiklite eest. Hoidmaks kvaliteedi mõõdupuud kõrgel, otsustas žürii selle tasandi nooremate kategoorias kaht esimest kohta mitte välja anda. Riina Roolaiu kolmanda koha kõrval tunnustati ainsana ühest Kadrioru lossis toimunud n-ö akadeemilisest nüüdismuusikakontserdist julgelt ja hästi vormistatult kirjutanud Pärtel Toomperet.

Kuna tänane meediamaastik on muutumises, on ka muusikakriitika kolinud alternatiivsetesse keskkondadesse internetis. See on trend, millega tuleb kaasas käia ka traditsioonilisel meedial, ilma et nad kaotaksid olulisi universaalseid põhimõtteid, nagu asjatundlikkus, eetika, sõltumatus ja korrektne keelekasutus. Tänapäeva nüüdismuusika ja nüüdiskunstide kriitik peaks

